Onderwerp: Toetreding tot DAR NV voor het inzamelen van huishoudelijk afval vanaf 2026

Ons kenmerk: 2025-011515

Nummer.

Elst, 11 maart 2025

AAN DE RAAD

1. Voorstel

1. Geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken over het principebesluit om toe te treden tot DAR NV voor de inzameldienstverlening huishoudelijk afval;
2. Een bedrag van € 600.000 ter beschikking te stellen voor de aankoop van de benodigde aandelen voor toetreding.

2. Inleiding

Overbetuwe besteedt de inzameling van huishoudelijk afval op dit moment uit aan de markt (PreZero). Het huidige contract loopt van rechtswege af op 31 december 2025 en PreZero heeft aangegeven de (tweezijdige) optie tot verlenging niet te willen effectueren. Ook heeft PreZero laten weten niet meer in te schrijven op aanbestedingen voor de inzameling van huishoudelijk afval.

Wij hebben in reactie op het nieuws van PreZero de mogelijke opties verkend en gewogen om de dienstverlening per 1 januari 2026 te borgen. De opties zijn aanbesteden, zelf een inzamelorganisatie oprichten en aansluiten bij een regionale overheidsorganisatie voor inzameling van huishoudelijk afval. Vanwege de verminderde marktwerking is aanbesteden riskant. En vanwege de schaal van onze gemeente en de tijd die het oprichten van een gemeentelijke inzameldienst is gemoeid, valt ook deze optie af.
Vanuit deze redenering hebben wij de voorkeur uitgesproken om deel te nemen in een bestaande overheidsorganisatie. Daarom is gestart met een verkenning in onze regio en zijn er gesprekken met een aantal overheidsgedomineerde partijen over de mogelijkheden om aan te sluiten en om zodoende de inzameldienstverlening te borgen per 1 januari 2026. Er is een ambtelijk projectteam ingesteld. De organisaties waarmee gesprekken gevoerd zijn: ACV, Circulus, Dar en Rova. Deze overheidsorganisaties hebben uitsluitend gemeenten als aandeelhouder en werken exclusief voor de eigen gemeenten. Het zijn gemeentelijke samenwerkingsverbanden met een eigen (verzelfstandigde) uitvoeringsorganisatie voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval.
Het tijdpad is uitdagend, en vraagt dan ook om een daadkrachtige aanpak.
De uitvraag aan de vier publieke bedrijven is in de tweede helft van november 2024 uitgestuurd. Twee (ACV en Circulus) van de vier publieke bedrijven hebben aangegeven geen interesse te hebben in een samenwerking met de gemeente Overbetuwe.

Vervolgens is er regelmatig door het projectteam contact onderhouden met de publieke bedrijven om eventuele vragen te beantwoorden of nadere uitganspunten te bespreken. De 2 overgebleven publieke bedrijven (ROVA en DAR NV) hebben hun voorstellen medio februari 2025 aangeleverd. Deze zijn door de projectgroep beoordeeld middels kwaliteitscriteria en kostenopgave, zie bijlage 3, 6, 10). Op de gedetailleerde kostenopgaven van beide partijen hebben wij geheimhouding opgelegd vanwege de vermelding van gevoelige bedrijfsinformatie. Deze stukken liggen voor uw raad ter inzage bij de griffier. Na beoordeling van de voorstellen is DAR NV als gewenste samenwerkingspartner geselecteerd.

3. Doel en beoogd effect

Het realiseren van een duurzame efficiënte samenwerking met garantie voor de invulling van de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval.

4. Argumenten

1.1 Uw raad wordt op grond van de Gemeentewet in de gelegenheid gesteld wensen en bedenkingen naar voren te brengen.

Op grond van artikel 160, tweede lid van de Gemeentewet besluit het college slechts tot de deelneming in een vennootschap nadat de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.

Aan u wordt voorgesteld geen wensen en bedenkingen aan te geven op grond van de navolgende motivering van ons principebesluit.

Om de continuïteit van de inzameldienstverlening in Overbetuwe te waarborgen per 1/1/2026 is van belang dat het besluitvormingsproces zorgvuldig én voortvarend is. De gevraagde snelheid is geen keuze, maar een consequentie van de omstandigheden waardoor het traject versneld uitgevoerd moet worden. Om deze redenen stelt het college de raad voor om geen wensen en bedenkingen uit te spreken over het besluit om toe te treden bij de gekozen partij. Uiteraard staat het recht om wensen en bedenkingen te geven buiten kijf, en als de raad wensen en bedenken wil geven dan kan zij dit doen. Maar door de gekozen formulering van het besluit wordt het mogelijk om het voorgenomen besluit van het college vlot te bevestigen, waarna de implementatie en voorbereiding van de toetreding en uitvoering van de inzameling zijn beslag kunnen krijgen. Zoals gezegd is het borgen van de inzameldienstverlening per 1/1/2026 een uitdaging, zeker met voorbereidingstraject van maximaal 9 maanden.

1.2 De inzameldienstverlening moet gewaarborgd zijn per 1 januari 2026.

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor de inzameling (en verwerking) van huishoudelijk afval- en grondstoffen.

Het huidige contract met PreZero loopt definitief af op 31 december 2025.

Gemeente Overbetuwe wil toetreden tot en samenwerken met het publieke bedrijf DAR NV op het gebied van afvalinzameling en -verwerking om beleidsdoelen efficiënter te behalen met de expertise van een gespecialiseerde partner en samenwerking met de andere deelnemende gemeenten. Dit waarborgt leveringszekerheid, kostenbeheersing en duurzaamheid. Daarnaast biedt de samenwerking schaalvoordelen, transparantie in tarieven en invloed op de organisatie. Flexibiliteit en innovatie, zoals betere afvalscheiding en hergebruik, spelen een belangrijke rol.

1.3 De gemeente streeft naar een toekomstbestendig en duurzaam afvalbeheer.

De gemeente wil vooruitkijken. Zij wil in de organisatie klaar zijn om de ambities en doelen op het gebied van afval naar grondstof te realiseren. In de praktijk wordt het afval- en grondstoffenbeheer breder en complexer. Huishoudelijk afvalbeheer is meer dan inzamelen alleen, het is (aan)sturen op gedragsverandering. Verdere restafvalpreventie en reductie is een grote uitdaging. Verdere reductie is vaak het resultaat van een combinatie van fijnmazige maatregelen, nog meer gericht op gedragsbeïnvloeding en participatie. De schaalgrootte van DAR NV en de samenwerking met andere deelnemende gemeenten biedt voordelen met betrekking tot kennisontwikkeling en het delen van kennis, en schaalgroottevoordelen voor een kostenefficiënte uitvoering. DAR NV deelt de ambities op het gebied van restafvalreductie en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.

1.4 Kostenefficiënt en duurzaamheid afvalbeheer: een strategische keuze voor de lange termijn.
Toetreding tot DAR NV is een strategische keuze voor een duurzame relatie voor de Lange termijn. Naast het kostenaspect zijn daarom voor de gemeente ook de aspecten van duurzaamheid en toekomstbestendigheid van belang. Toetreden tot DAR NV draagt bij aan de wens van de gemeente voor verdere verduurzaming van het huishoudelijk afvalbeheer. In de samenwerkingsrelatie kan de gemeente hier verder vorm aan geven. DAR NV is een proactieve (kennis)partner die de gemeente ondersteunt bij het behalen van de ‘vang’-ambities. Ook de modernisering van milieustraten tot circulaire ambachtscentra behoort tot haar expertise.
DAR NV is flexibel in vertalen van door de gemeente gewenste beleidskeuzes en-veranderingen naar maatregelen en diensten. Meer flexibel in vergelijking met aanbesteding aan de markt in de overeengekomen contractperiode. En de nieuwe samenwerkingspartner werkt aan verduurzaming van haar bedrijfsvoering, waaronder een fossielvrij wagenpark.

1.5 Door het verwerven van aandelen kunnen diensten aan DAR NV worden opgedragen.
De gemeente wordt (mede)aandeelhouder van DAR NV. De gemeente kan daardoor de opdracht via ‘quasi-inbesteding’ aan DAR NV verstrekken. Hiervoor hoeft geen (openbare) aanbesteding te worden doorlopen. DAR NV is zelf wel aanbestedingplichtig, en neemt deze verplichting als het ware over van de gemeente.

1.6 De gemeente wordt door DAR NV ontzorgd op het gebied van afvalbeheertaken en beleidsadvies.
In een samenwerkingsorganisatie draagt de gemeente deze taken over aan de overheid gedomineerde inzamelorganisatie DAR NV. Het betreft alle uitvoerings- en beheertaken die in de huidige situatie bij marktpartijen zijn belegd. Zoals:
- Afval- en grondstoffeninzameling en transport naar be- en verwerkers. Zowel de haal- als de brengvoorzieningen. Bij aanvang van de dienstverlening door DAR wordt de inzameling van oud papier met vrijwilligers gecontinueerd.
- Aanbesteding en contractbeheer voor afval- en grondstoffen be- en verwerking en/of scheiding en/of overslag.
- Onderhoud en beheer van inzamelvoorzieningen (minicontainers, ondergrondse en bovengrondse verzamelcontainers).
- Klant-contactcentrum. Het aannemen en opvolgen van meldingen.
- Alle administratieve taken rond afvalregistratie, et cetera.

- Communicatie over dienstverlening richting inwoners, waaronder de afvalkalender en de afvalapp.
- Advies en onderzoek met het oog op een zo doelmatig en milieu hygiënisch verantwoord mogelijk beheer van de huishoudelijke afval- en grondstoffenstromen in de gemeente.
- Ondersteuning en advisering - al dan niet projectmatig - van de gemeente.

De milieustraat valt voor nu buiten de scope van dit besluit.

1.7 De gemeente geeft kaders en eisen mee en houdt eindverantwoordelijkheid.
Op strategisch beleidsniveau blijft de gemeente eindverantwoordelijk. De gemeente bepaalt het eigen afval- en grondstoffenbeleid, de inzamelwijzen en het serviceniveau (zoals inzamelfrequenties). De keuze voor samenwerking beperkt de gemeente niet in de wensen voor dienstverlening, het te voeren beleid of doorontwikkeling van de milieustraat (bijvoorbeeld in een circulair ambachtscentrum). Door middel van een eigen dienstverleningsovereenkomst waarin per gemeente afspraken zijn vastgelegd over dienstverlening (welke afvalstormen, de daarbij horende inzamelfrequentie, type inzamelmiddelen), stuurt de gemeente op de afgesproken dienstverlening.

2.1 Voor de deelname moet de gemeente aandelen verwerven.
Hiertoe dient uw raad de middelen ter beschikking te stellen. Onder “Financiën” staat hiervoor de toelichting.

5. Kanttekeningen en risico’s

1.1 De planning voor besluitvorming is krap.
Met besluitvorming in mei kan DAR NV de dienstverlening per 1 januari 2026 uitvoeren. Indien niet tot toetreding besloten wordt, dan is het alternatief een aanbesteding. De doorlooptijd hiervoor is te krap.

1.2 Marktprijs of kostprijs.
Bij een overheidsorganisatie is sprake van tarieven die op werkelijke kosten zijn gebaseerd. Een marktprijs is echter niet alleen gebaseerd op de eigen kosten, maar ook op de marktprijsvorming die afhangt van conjunctuur, (beperkte) marktwerking, strategische prijsstelling. Hoe marktprijzen zich ontwikkelen is onzeker. Bij toetreding tot DAR NV zal daarom sprake zijn van een meer stabiele (kost)prijs voor de dienstverleningen op langere termijn. Uiteraard kunnen factoren zoals inflatie, verwerkingstarieven, brandstofkosten, etc., tot kostenverhoging en/of fluctuatie leiden.

Als aandeelhouder zijn alle deelnemende gemeenten van DAR NV ook verantwoordelijk voor extra kosten indien die zich voordoen als gevolg van tegenvallende aanbestedingen, kostenstijgingen of andere tegenvallers.

2.1. Gevolgen ambtelijke organisatie.
De gemeente Overbetuwe is in de huidige situatie zogenaamde ‘regiegemeente’. Zij besteedt de inzameldienstverlening, afvalverwerking en andere daaraan verbonden activiteiten uit aan marktpartijen. Aansluiten bij het publieke bedrijf ten behoeve van de inzameldienstverlening en de daaraan verbonden activiteiten betekent dat de gemeente en de rol van ambtelijke organisatie als regiegemeente niet wezenlijk wijzigt. Wel zal er periodiek afstemming en overleg zijn (ambtelijk en bestuurlijk) met betrekking tot afval-

en grondstoffen gerelateerde onderwerpen, wat feitelijk een welkome samenwerking met het publieke bedrijf (als kennis- en uitvoeringsorganisatie) en andere deelnemende gemeenten is.
Ook zijn er met het aandeelhouderschap (deelneming) extra werkzaamheden gemoeid voor de portefeuillehouder en financieel adviseur. Met name het voorbereiden van twee algemene vergaderingen van aandeelhouders per jaar (jaarrekening en begroting).
Het beheer en de exploitatie van de milieustraten Elst en Andelst blijven buiten de scope van dit traject.

2.2 Milieustraten.
Niet alle inzameldienstverlening gaat meteen over. Voor de milieustraten is dit later wel de doelstelling. Hiervoor wordt een gefaseerd traject gevolgd.

6. Financiën

Verwerven en financieren van aandelen
Voor de aankoop van aandelen verzoekt het college de raad in te stemmen met een kapitaalstorting voor toetreding. Het aantal door Overbetuwe te verwerven aandelen is conform het beleid van het publieke bedrijf. Het exacte aantal aandelen dat wordt verworven, zal bepaald worden op basis van de actuele situatie per 31 december 2025. Wanneer de gemeente toetreedt op 1 januari 2026 wordt de waarde per aandeel bepaald op basis van de balans van 31 december 2025. Op basis van de actuele balanswaarde wordt uitgegaan van 5.000 aandelen en een investering voor het verwerven ervan van € 600.000.
De aandelen die worden verworven door Overbetuwe komen als bezit op de balans terug onder de Financiële vaste activa. Omdat voor de financiering liquide middelen worden ingezet die op dit moment rentedragend zijn betekent dit bij een rentevergoeding van 1,5% een jaarlijkse derving van inkomsten van € 9.000. Daartegenover staan mogelijke toekomstige dividenduitkeringen.
Inbreng van aandelenkapitaal kan tevens in de vorm van inbreng van bestaande activa (containerpark). Het publieke bedrijf hanteert hier in principe dat activa tegen gecalculeerde boekwaarde wordt overgenomen, waarna het publieke bedrijf verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud. Eventuele inbreng wordt na besluitvorming in het implementatietraject meegenomen.

Kosteneffect uitvoering dienstverlening en perspectief
De kosten voor de uitvoering van de dienstverlening worden vastgesteld vooraf aan de operationele start per 1 januari 2026. De tarieven voor de diensten die aan de gemeente door het publieke bedrijf in rekening worden gebracht zijn transparant en gebaseerd op de werkelijke kostprijs.

Het volgende overzicht toont de kostenopgave van beide partijen. Daarbij zijn eventuele (verwachte) dividenduitkering buiten beschouwing gelaten. Uit de kostenopgaven blijkt dat deze elkaar redelijk dicht naderen. De kosten voor dienstverlening en afvalbeheertaken zijn gebaseerd op onderdelen vereenvoudigde opgave van gevraagde dienstverlening. Dit met het doel een zo groot mogelijke onderlinge vergelijkbaarheid (appels met appels). De kostenopgaven voor afval- en grondstoffenverwerking zijn gebaseerd op de afvalhoeveelheden van gemeente Overbetuwe (peiljaar 2024) en de actuele tarieven van de beide publieke bedrijven. Dit betreft dus een momentopname van de huidige contracten per publiek bedrijf. In de praktijk worden de huidige (nog lopende)

contracten van gemeente Overbetuwe gerespecteerd.

Product	Dar N.V. v1		Rova v1	
	Per aansluiting	Kosten per jaar	Per aansluiting	Kosten per jaar
1A + 1B Dienstverlening uitvoering + afvalbeheertaken	**€ 126,9**	**€ 2.601.379**	**€ 136,9**	**€ 2.805.529**
2. Afval- en grondstoffenverwerking	**€ 37,1**	**€ 761.203**	**€ 24,2**	**€ 497.057**
	€ 164,04	**€ 3.362.581**	**€ 161,11**	**€ 3.302.586**

Om een oordeel te kunnen vormen over de te verwachten kosten van de dienstverlening is de kostenopgave van DAR vergeleken met de huidige kosten voor het huishoudelijk afvalbeheer in de gemeente. Om deze kostenopgaven aan te sluiten op de gemeentebegroting zijn alleen die vergelijkbare kostencategorieën uit de gemeentebegroting meegenomen.

Gemeentebegroting 2025		
uitvoering	€ 110,1	€ 2.257.007
verwerkingskosten	€ 77,0	€ 1.579.205
Totaal gemeentebegroting 2025	**€ 187,1**	**€ 3.836.212**

Verschillenanalyse

uitvoering	€	17	€	344.372
verwerkingskosten	€	-40	€	-818.002
Totaal gemeentebegroting 2025		**-€ 23,1**		**-€ 473.630**

Op basis van de financiële vergelijking tussen de huidige kosten van gemeente Overbetuwe en het voorstel van DAR is sprake van lagere kosten van circa € 470.000 (afgerond circa € 23 per huishouden).

7. Duurzaamheid

a. Energietransitie
   DAR NV ondersteunt verduurzaming van de bedrijfsvoering, zoals elektrificatie van het wagenpark en CO_2-reductie, wat aansluit bij de energietransitie
b. Circulaire Economie
   Toetreding tot DAR NV voor afvalinzameling draagt bij aan duurzaamheid doordat de gemeente effectief en efficiënt haar ambities op het gebied van afvalscheiding, hergebruik en een afname van restafval kan gaan bewerkstelligen. Door schaalvoordelen en samenwerking met andere gemeenten wordt kennis gedeeld en innovatie gestimuleerd, wat bijdraagt aan een circulaire economie.
c. Klimaatadaptatie
   Doelstelling van DAR NV is concreet het verminderen van de CO_2-uitstoot met 50% in de komende planperiode (2025-2028). Dit wordt gerealiseerd door de komende 10-15 jaar het wagenpark volledig te elektrificeren en vooruitlopend daarop vanaf 1 januari 2025 te gaan rijden met HVO-100.

8. Vervolg

Planning

Na het definitieve collegebesluit en de formalisering zal DAR NV de voorbereidingen treffen om de dienstverlening per 1 januari 2026 vlekkeloos te continueren. Voor de voorbereiding wordt rekening gehouden met 6 weken. Voor de transitie en integratie wordt 20 weken uitgetrokken.

Communicatie
De gemeente informeert de inwoners tijdig dat DAR NV per 1 januari 2026 de inzameldienst voor huishoudelijk afval zal verzorgen namens de gemeente. We zullen in deze communicatie benadrukken dat de dienstverlening blijft zoals men die gewend is. Vanaf 2026 zal DAR NV, in samenwerking met de gemeente, de reguliere communicatie verzorgen over het inzamelen van huishoudelijk afval, preventie en het verbeteren van afvalscheiding. Ook zal Overbetuwe gebruikmaken van de afvalkalender en afvalapp die door DAR NV wordt aangeboden. Het gehele communicatieproces wordt in nauwe samenwerking met het team Communicatie uitgevoerd

Evaluatie
Na de implementatie is het van groot belang om de resultaten en prestaties van de nieuwe samenwerking te bewaken. In de eerste 6 weken na de start wordt continu geëvalueerd. Deze fase richt zich op het meten van de effectiviteit van de implementatie, het identificeren van verbeterpunten en het borgen van de nieuwe werkprocessen.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,

de gemeentesecretaris	de burgemeester
D.C. van Eeten	R.P. Hoytink-Roubos

9. Relevante stukken

1. Beoordelingsmatrix kwaliteitscriteria
2. Samenvatting van samenwerkings- en toetredingsvoorstellen ROVA en DAR
3. Bijlagenbundel ROVA
4. ROVA kostenopgave (niet openbaar, ter inzage)
5. Voorstel ROVA
6. Bijlagenbundel DAR NV
7. Beantwoording kwalitatieve vragen Overbetuwe
8. DAR kostenopgave (niet openbaar, ter inzage)
9. Concept- raadsbesluit

Portefeuillehouder: Wethouder Rik van den Dam
De behandelend ambtenaar is J.T. Sluiter. Technische vragen dienen uiterlijk donderdagmorgen om 08:00 uur voor de betreffende politieke avond te worden gesteld via griffie@overbetuwe.nl